

Verslag bijeenkomst Platform Interculturalisatie Ouderenzorg d.d. 20 juni 2002

Aanwezig:

De heer Booij, de heer van Dartel, mevrouw Kurver, mevrouw de Groot, de heer Keune, mevrouw Carton, mevrouw Perquin, de heer van Zuijlen, de heer Keijzer, de heer Emili, mevrouw Gharbharan, de heer Ensing, de heer Rijsemus, de heer Oirbans, de heer Klinkhamer, de heer Kiszser, mevrouw Gietema, de heer Schinkelshoek, mevrouw van de Linden en de heer Zwerver, mevrouw Schep, mevrouw van Heteren, de heer Kooijman, mevrouw Tubée en mevrouw Jessen (verslag).

---

1. Opening

De heer Booij, voorzitter van het Platform, opent de vergadering en schetst kort de achtergrond van het ontstaan van het Platform.

In 2002 kwam de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RvZ) met het rapport 'Interculturalisatie van de Gezondheidszorg' waarna het ministerie een projectorganisatie met dezelfde naam is gestart met vertegenwoordigers uit alle onderdelen van de gezondheidszorg. Namens Arcares is de heer Booij vertegenwoordigd.

Deze projectorganisatie heeft een Plan van Aanpak Interculturalisatie opgesteld waarin een groot aantal aanbevelingen van het RVZ-rapport is uitgewerkt. Dit Plan van Aanpak kunt u vinden op het ledennet van Arcares onder de rubriek 'beleid en bedrijf' in de subrubriek 'zorginhoud'.

2. Platform Interculturalisatie ouderenzorg; toelichting vanuit Arcares

De heer Kooijman, beleidsmedewerker Zorg en Kwaliteit, Arcares licht de doelstelling, de rol van Arcares en de VVBF kort toe, evenals de werkwijze van het Platform.

Hij geeft aan dat Arcares ervoor kiest om praktisch met het onderwerp bezig te zijn en concrete activiteiten wil ondernemen. Op basis van de ervaringen met het Platform PTZ dat in 1998 is opgericht is gekozen voor het instellen van een Platform aangezien dit de gelegenheid biedt om te netwerken; ervaringen, tips en valkuilen kunnen worden uitgewisseld en zo kan men van elkaar leren.

Bovendien kan de naar voren gebracht informatie door Arcares gebruikt worden voor beleidsontwikkeling en beleidsbeïnvloeding op landelijk niveau bijvoorbeeld richting CvZ, bouwcollege etc.

Bij dit Platform krijgt Arcares ook de ondersteuning van de VVBF waarbij o.a. instellingen als kloosterverzorgingshuizen, huizen voor doven en blinden en huizen voor Indische Nederlanders zijn aangesloten. Van oudsher richt de VVBF zich op de categorale voorzieningen, maar zij maakt nu ook een omslag door en gaat zich nu richten op aanbieders van bijzondere zorg. Ook is afgesproken dat belangenbehartiging en beleidsontwikkeling meer geïntegreerd zullen plaatsvinden tussen Arcares en de VVBF. Veronique Tubée van de VVBF is als secretaris verbonden aan het Platform samen met Michiel Kooijman en Cécile Jessen, beleidsmedewerkers van het team Zorg en Kwaliteit van Arcares.

Voor wat betreft de werkwijze wordt aangegeven dat alleen leden van Arcares lid kunnen zijn van het Platform. Aangezien er gekozen wordt voor een praktische insteek zijn onderzoekers en adviseurs die een zinnige inhoudelijke bijdrage leveren van harte welkom als waarnemer in het Platform. In dit kader is ook contact opgenomen met het NIZW en zal er op korte termijn een afstemmingsoverleg met hen plaatsvinden.

Bij agendapunt 6 worden de knelpunten onder elkaar gezet en zal gezamenlijk bepaald worden welk thema de volgende keer aan de orde wordt gesteld. De secretarissen zullen de thema's uitwerken samen met de voorzitter en telkens 2 afgevaardigden uit het Platform. Deze groep zal dan als een soort Agendacommissie functioneren.

3 en 4. Kennismaking en Inventarisatie projecten Platformdeelnemers.

De voorzitter stelt voor dat agendapunt 3 en 4 samengenomen worden. Hij vraagt de deelnemers kort te vertellen waar ze mee bezig zijn.

Om een goed beeld te krijgen van alle projecten die spelen c.q. in de planning liggen of reeds afgerond zijn, is een apart formulier gemaakt. Aan de aanwezigen wordt gevraagd dit formulier in te vullen en op te sturen aan Arcares zodat er een totaaloverzicht gemaakt kan worden.

Naar aanleiding van een verzoek van een van de deelnemers zal het formulier ook per mail naar de deelnemers toegestuurd worden, waarna het na invulling per mail geretourneerd kan worden.

- Stichting de Stromen in Rotterdam is samen met de NISBO en zorgcentrum Thurlede bezig met een groot aantal projecten zoals bijvoorbeeld 'dagopvang'.
- De SOVO V houdt zich bezig met het project 'inburgering'.
- Het landelijk bureau Ethiek in de zorg heeft het onderwerp Interculturalisatie op de agenda gezet.
- De Amstelhof heeft een project waarbij Turken en Marokkanen in dienst genomen worden, die in hun land van herkomst ook al voor de zorg gekozen hadden.
- Ouderen centrum de Gooyer en Kastanjehof hebben al een traditie in wijkgericht werken en spreken van variatie ipv interculturalisatie. Zij hebben welzijn en zorg altijd samen op gepakt en werken samen met het Flevohuis.
- Stichting Cascade, zorgcentrum West heeft veel interactie met de wijk. In het najaar van 2000 is er een 3 jarig project gestart met de volgende doelstellingen: intercultureel personeelsbeleid, - zorgbeleid en intercultureel accommodatiebeleid.
- Marleen Carton, stagiaire binnen het kenniscentrum wonen en zorg van Arcares houdt zich bezig met een bouwkundig onderzoek naar wonen met behoud van eigen leefstijl.
- Stichting de Stromen zorgregio Kralingen is vertegenwoordigd door de projectmedewerker moslimouderen en heeft een regionaal netwerk
- De Molenburg heeft een project extramuralisering verzorgingshuiszorg voor Islamitische ouderen en houdt zich bezig met het werven van medewerkers van allochtone achtergrond.
- Nieuw Beekvliet is een verzorgingshuis met een bijzondere functie en richt zich op ouderen afkomstig uit de voormalige overzeese gebiedsdelen. Op dit moment wonen in het huis vooral Javaanse Surinamers. Nieuw Beekvliet beschikt over een moskee waar ook veel mensen uit de omgeving gebruik van maken. Men werkt op het gebied van de doelgroep samen met een viertal overige verzorgingshuizen voor Indische en Molukse ouderen in de federatie Bersama Kuat.
- Stichting Zorgcompas heeft vele projecten gaande onder meer een project dagverzorging voor Hindoestaanse ouderen en een project Transmuralisatie.
- Zorgcentrum de Steenplaat is bezig met multicultureel personeelsbeleid en samen met een Turkse huisarts zijn ze bezig met een voorlichtingstraject gericht op deze doelgroep.
- De heer Ensing, Nieuw Vredenburg meldt dat zij een multicultureel ontmoetingscentrum hebben.
- Zorgcentrum Transvaal is reeds 12 jaar bezig met het onderwerp en heeft een project dagverzorging en werkt samen met de GGZ. Al het personeel wordt jaarlijks geschoold en vormt qua samenstelling een afspiegeling van het bewonersbestand. Interculturalisatie is helemaal ingebed in het beleid; ze noemen het ook geen aparte projecten meer. Daarnaast is men bezig met het opzetten van een woonzorgzone waarbij ook een poli betrokken zal worden.
- Stichting FAVOR voert voor zeven Brabantse zorginstellingen een project uit waarin interculturalisatie wordt gekoppeld aan instroom en behoud van allochtone medewerkers.
- Het Sarphatihuis heeft veel Surinaams personeel maar nagenoeg geen allochtone bewoners. Ze oriënteren zich nog op het onderwerp.
- Verpleeghuis Bertilla is nog oriënterend bezig.
- Stichting Gouwestreek meldt dat de gemeente alle partijen bijeen geroepen heeft om het onderwerp op te pakken; er wonen veel Marokkanen in Gouda. Het Verwey Jonker instituut is bezig met een behoefteonderzoek; het blijkt dat het moeilijk is de vraag boven tafel te krijgen.

- GDV groep, het cluster Centrum, waaronder verpleeghuis Schildershoek is sinds 1988 bezig met de zorg aan migranten en interculturalisatie in al zijn aspecten; er werken en wonen 30 verschillende culturen. Diversiteit en participatie vanuit de cliënten staan hierin centraal. In samenhang met verzorgingshuis Om & Bij wordt en breed en samenhangend aanbod gecreëerd voor verschillende doelgroepen, waaronder Javanen en Chinezen.

5. Presentatie mevrouw van Heteren ‘Waar een wil is zijn wegen’

Mevrouw drs. Godelieve van Heteren, arts en historica, universitair docente UMC St. Radboud te Nijmegen, vakgroep Ethiek, Filosofie en Geschiedenis van de Geneeskunde, geeft een presentatie met als titel ‘Waar een wil is zijn wegen’.

Een hand-out van haar sheets wordt tijdens de vergadering uitgedeeld.

De belangrijkste zaken die uit haar presentatie en de discussie met de aanwezigen naar voren kwamen zijn:

- Interculturalisatie is eigenlijk niets anders dan vraagsturing; hierbij is het belangrijk om de vraag helder te krijgen en daartoe moet men in gesprek gaan met de (potentiële) zorgvrager zelf! De juiste wijze van communicatie is in deze van groot belang. Men dient sleutelfiguren actief te benaderen en het netwerk aanspreken;
- Ouderen meenemen naar de instellingen, en laten zien wat er al is;
- De vrijblijvendheid van zorginstellingen om interculturalisatie op te pakken moet er af; taak van Arcares om de zorginstellingen te stimuleren en hun bewust te maken dat ze hierin een taak hebben als maatschappelijk ondernemer; het is ook een kans voor instellingen op zorgarrangementen te creëren voor deze doelgroep;
- Ook moet er beïnvloeding plaatsvinden op het gebied van financiering, wellicht is het van belang met elkaar te streven naar een soort vrije marge boven op de reguliere financiering. Zo komt er meer ruimte om de eigen leef sfeer te realiseren.
- Cliëntenorganisaties zullen zich meer moeten laten horen;
- Er moet sprake zijn van vraaggerichte indicatiestelling, de huidige indicatiestelling sluit absoluut niet aan op de allochtone ouderen in ons land;
- Nu is er sprake van fragmentatie op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Het is van belang dat er samenhang ontstaat. Met name het aspect welzijn moet een plaats krijgen.

6. Inventarisatie knelpunten, resulterend in thema's voor de volgende bijeenkomsten

Uit de presentatie van Godelieve van Heteren zijn de volgende knelpunten en daarmee thema's voor het Platform naar voren gekomen:

- indicatiestelling
- financiering
  1. in relatie tot pgb en allochtonen
  2. de financiering van welzijn (en in relatie hiermee de fragmentatie van welzijn/wonen/zorg)
- vraagverkenning: communicatie, cliëntenparticipatie (hoe ga je eigenlijk van aanbod naar vraaggericht)
- (intercultureel) personeelsbeleid
- draagvlak creëren in de organisatie

Besloten is de volgende bijeenkomst van het Platform het onderwerp **Vraagverkenning /cliëntenparticipatie** aan de orde te laten komen.

In de Agendacommissie die samen met Arcares/VVBF de volgende bijeenkomst zal voorbereiden zitten naast de voorzitter de heer Booij, de heer Rijsemus van Transvaal en de heer Emili van Zorgkompas.

7. Vaststellen data voor de volgende bijeenkomst

Voor 2002 zijn de volgende data vastgesteld:

Donderdag 3 oktober 2002 en
Donderdag 19 december 2002.

De bijeenkomsten vinden steeds plaats van 14.30 – 17.00 uur op de Oudlaan in Utrecht.

8. Rondvraag

9. Sluiting